

Буџетска издвајања за науку, 2016/2017.

–Истраживање и развој–

Приказани подаци су резултат истраживања о буџетским издвајањима за истраживање и развој (ИР) 2016/2017. (БИН), спроведеног у 2017. години. Истраживање се односи на институције које финансирају активности истраживања и развоја, директне кориснике буџетских средстава, које су током 2016. године финансирале или је у 2017. години требало да финансирају активности истраживања и развоја – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за истраживање и развој у Републици Србији.

У 2016. години у Републици Србији утрошено је 16.312.531 хиљада РСД буџетских средстава за активности истраживања и развоја.

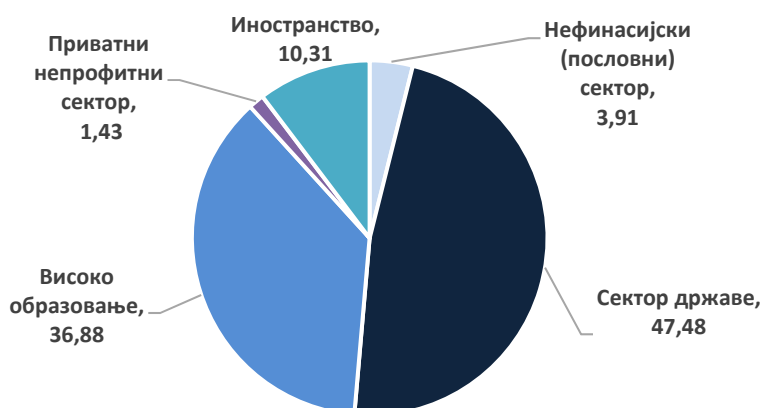
Удео укупних буџетских средстава за истраживање и развој у бруто домаћем производу у 2016. години износио је 0,39%.

Највећи проценат буџетских средстава за истраживање и развој у 2016. години припао је сектору државе (47,5%), а затим сектору високог образовања (36,9%). У укупним средствима за финансирање високог образовања, средства од међународних организација учествују са око 10%. Нефинансијски (пословни) сектор учествује са око 4%, док је за непрофитни сектор било намењено само 1,4% средстава.

Посматрано према друштвено-економским циљевима, највише буџетских средстава опредељених за истраживање и развој у 2016. било је утрошено за циљ: Опште унапређење знања - Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета - ГУФ (45,28%). За следећи циљ: Индустијска прооизводња и технологија утрошно је 15,32%, а најмање средстава је било утрошено за циљ: Истраживање и експлоатација свемира (0,08%).

Средства која су планирана за ИР буџетом за 2017. годину (пре ребаланса буџета) износила су 13.423.913 хиљ. РСД. Највише средстава, 43,4%, планирано је за Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета.

Граф. 1. Учешће сектора у укупним издацима (%)

1. Буџетска средства Републике Србије за истраживање и развој према врсти подстицаја/програма и сектора, 2016.

хиљ.РСД

Програми	Укупно	Нефинансијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Међународне органи- зације
УКУПНО	16312531	638057	7744423	6015353	232918	1681780
Основна истраживања	4958581	217079	1831945	2907457	2100	-
Истраживања у области технолошког развоја	3483329	268642	1561512	1653175	-	-
Суфинансирање интегралних и интердисциплинарних истраживања	3185232	109859	1820633	1254740	-	-
Иновациони пројекти	56587	29200	27387	-	-	-
Остали програми подршке иновационе делатности	10000	10000	-	-	-	-
Научноистраживачки рад САНУ и Матице српске	107620	-	72120	35500	-	-
Научноистраживачки рад центара изузетних вредности	10000	-	10000	-	-	-
Обезбеђивање и одржавање научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад	6360	-	-	6360	-	-
Инвестиције у научноистраживачку опрему	1262857	-	1259857	3000	-	-
Инвестиције у простор за научноистраживачки рад	314072	-	314072	-	-	-
<i>Међународна научна сарадња од значаја за Републику</i>	<i>1743042</i>	<i>32</i>	<i>27771</i>	<i>33459</i>	<i>-</i>	<i>1681780</i>
Обавезе државе за учешће у програмима ЕУ	1459698	22	16577	22727	-	1420372
Обавезе државе у билатералним научним програмима	21926	-	11194	10732	-	-
Остале обавезе према међународним организацијама	261418	10	-	-	-	261408
Развој информатичког друштва	10990	-	6290	4700	-	-
Усавршавање кадрова за научноистраживачки рад	75015	-	38391	36624	-	-
Подстицање и стипендирање младих и надарених за научноистраживачки рад	250899	-	7111	35188	208600	-
Набавка научне и стручне литературе из иностранства и приступ научним и стручним базама података	5500	-	3000	2500	-	-
Издавање научних публикација и одржавање научних скупова	80796	3245	21388	33945	22218	-
Подстицање активности научних и стручних друштва, удружења и сличних организација на промоцију науке и технике	8705	-	-	8705	-	-
Суфинансирање изградње станова за потребе младих истраживача и научника	249161	-	249161	-	-	-
Приоритетни програми према Стратегији	44914	-	44914	-	-	-
Други програми у складу са Стратегијом и Законом	448871	-	448871	-	-	-

2. Буџетска средства Републике Србије за ИР (стварни издаци) према друштвено-економским циљевима и секторима, 2016.

Хиљ.РСД

	Сектори – укупно	Нефинан- сијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Међународне организације
УКУПНО	16312531	638057	7744423	6015353	232918	1681780
Истраживање и експлоатација Земље	124800	46068	78732	-	-	-
Очување животне средине	365021	14111	350910	-	-	-
Истраживање и експлоатација свемира	13729	-	13729	-	-	-
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	353732	140348	213384	-	-	-
Енергија	174226	34647	139579	-	-	-
Индустријска проиозводња и технологија	2498832	216338	2282494	-	-	-
Здравство	362014	29091	332923	-	-	-
Пољопривреда	1423357	72172	1351185	-	-	-
Образовање	88667	3246	62320	23101	-	-
Култура, рекреација, религија и масовни медији	182811	50542	82749	47420	2100	-
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	398414	258	398156	-	-	-
<i>Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета - ГУФ</i>	<i>7387039</i>	<i>-</i>	<i>1949706</i>	<i>5206515</i>	<i>230818</i>	<i>-</i>
ИР у природним наукама	440939	-	430688	10251	-	-
ИР у инжењерству и технологији	2865396	-	1269857	1386939	208600	-
ИР у медицинским и здравственим наукама	1738850	-	-	1716632	22218	-
ИР у пољопривредним наукама	691399	-	-	691399	-	-
ИР у друштвеним наукама	748986	-	249161	499825	-	-
ИР у хуманистичким наукама	901469	-	-	901469	-	-
<i>Опште унапређење знања: ИР финансирани из других извора - не из општих фондова универзитета</i>	<i>2493332</i>	<i>31205</i>	<i>42030</i>	<i>738317</i>	<i>-</i>	<i>1681780</i>
ИР у природним наукама	2447868	-	27771	738317	-	1681780
ИР у инжењерству и технологији	45432	31205	14227	-	-	-
ИР у медицинским и здравственим наукама	32	-	32	-	-	-
Одбрана	446557	31	446526	-	-	-

Граф. 2. Удео буџетских средстава за ИР, према друштвено-економским циљевима (стварни издаци), у укупним буџетским издацима за ИР 2016. (%)

3. Буџетска средства Републике Србије за ИР према друштвено-економским циљевима (усвојени буџет пре ребаланса), 2017.

Хиљ.РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	Планирани буџет за 2017. год.
УКУПНО	13423913
Истраживање и експлоатација Земље	98094
Очување животне средине	362368
Истраживање и експлоатација свемира	10863
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	283589
Енергија	139368
Индустријска производња и технологија	1969283
Здравство	292317
Пољопривреда	1208835
Образовање	69692
Култура, рекреација, религија и масовни медији	154087
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	316417
<i>Опште унапређење знања: ИР финансирани из општих фондова универзитета – ГУФ</i>	<i>5825960</i>
ИР у природним наукама	349577
ИР у инжењерству и технологији	2258241
ИР у медицинским и здравственим наукама	1371231
ИР у пољопривредним наукама	545722
ИР у друштвеним наукама	591316
ИР у хуманистичким наукама	709873
<i>Опште унапређење знања: ИР из других извора – не из општих фондова универзитета</i>	<i>1959800</i>
ИР у природним наукама	1924040
ИР у инжењерству и технологији	32184
ИР у хуманистичким наукама	3576
Одбрана	733240

Граф. 3. Удео планираних буџетских средстава за ИР (усвојени буџет пре ребаланса), у укупним буџетским издацима за ИР, према циљевима, 2017. (%)

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Подаци су резултат обраде истраживања о укупним буџетским издвајањима за науку, 2016/2017. год. у Републици Србији. Подаци су прикупљени на основу извештаја надлежних министарстава, која учествују у алокацији буџетских средстава за ИР (попуњавају образац БИН).

Обухват и упоредивост

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities - Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development - Frascati Manual, 2002 и 2007; издавач: OECD*).

За праћење буџетских средстава према друштвено-економским циљевима коришћена је Номенклатура за анализу и поређење научних програма и средстава - NABS 2007, која је повезана са приручником Фраскати. Та номенклатура сврстава друштвено-економске циљеве, као и намену утрошених средстава за ИР, у 13 категорија,.

Истраживањем: „Извештај о буџетским издвајањима за научноистраживачку делатност, 2016/2017“ се прикупљају подаци о издвајањима за ИР из буџета, према друштвено-економским циљевима, укључујући сва финансирања међународних програма ИР-а или установа у иностранству. Циљ истраживања је праћење истраживачко-развојне политике државе преко њеног финансирања истраживачко-развојних активности.

Ово истраживање се односи на институције које финансирају активност ИР. Подаци се односе на стварне издатке у 2016. години (ефективно исплаћени износ током године) и на планирани буџет за 2017. годину (износ који је усвојен пре ребаланса буџета).

Извештај су попуниле све институције (директни корисници буџетских средстава) које су током 2016. финансирале или је у 2017. требало да финансирају активности ИР – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за ИР у Републици Србији.

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна и примењена истраживања.

Основна (фундаментална, базична) истраживања обухватају она истраживања која повећавају општи фонд научних чињеница и знања и која одређују нова подручја људског знања и спознаја, али која немају или не морају имати директну практичну примену добијених резултата.

Примењена (апликативна) истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових знања, а који је усмерен на решавање неког практичног задатака, односно остварење неког практичног циља.

Развојна (стручна) истраживања, односно експериментални развој је систематски рад, утемељен на знањима стеченим основним или примењеним истраживањима, односно практичном искуству које је, пре свега, усмерено на увођење нових или знатно побољшање постојећих поступака, производа и услуга.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата високе школе и универзитете са јединицама у саставу, факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Сектор иностранства обухвата организације и појединце који се налазе изван политичких граница земље, као и одговарајуће земљиште у поседу тих организација. Обухвата и све међународне организације, укључујући и њихове објекте на домаћој територији. У сектор иностранства не треба укључивати опште доприносе организацијама као што су УН, OECD, ЕУ и сл.